

ПОЗИЦИЯ

Във връзка с дискусиата за актуализиране на енергийните цени

През последните години се натрупаха **значителни деформации в енергийния сектор**, основно поради липсата на ясна визия за развитието му и приемането на непазарни решения.

Като пример за непазарни решения в сферата на енергетиката ще посочим формирането на цените на природния газ, продаван от „Булгаргаз“ ЕАД. Реалното пазарно увеличение на цената през второто тримесечие на 2010 г. спрямо първото е 26%. Определеното от регулатора за същия период, обаче, бе едва 5%. Ако това изкуствено замразяване на цената не се беше случило, то в настоящия период „Булгаргаз“ щеше да поиска увеличение от 8%, а не 28,9%. Евентуалното поредно изкуствено политическо задържане цената на природния газ би довело до сериозен ценови удар върху потребителите при следващото увеличение, което ще съвпадне с тежкия зимен период.

В методиката за определяне на цените на природния газ, като аргумент стои съотношението на долара спрямо лева. От началото на годината данните за курса на долара спрямо лева показват, че има увеличение от 17,5 %, което влияе значително върху увеличението на цена на „Булгаргаз“ ЕАД. Този риск може да се минимизира чрез прилагането на хеджинга като модерен инструмент за регулиране на ценовите колебания.

Друг важен въпрос е ролята на регулатора по отношение на монополните услуги, която е свързана само с регулиране на цената за транспортиране на газа. Съгласно Закона за енергетика и Газовата директива на ЕС 73/2009 г. регулаторът няма отношение към регулирането на цената на самия газ. Тези норми целят стимулиране на ефективните предприятия.

Необходимо е обществото да бъде информирано, че цената на газа за крайни потребители в България е една от най-ниските в Европа (вж. *Таблицата*). Спекулациите в тази насока са свързани с факта, че се сравняват цени по дългосрочни договори, каквито са тези в България, с цените на спот-пазарите в Европа. Тъй като България няма достъп до спот-пазар, подобно сравнение е безсмислено и некоректно.

Страна	Осреднена цена за краен потребител, EUR /kWh (с ДДС)	
	Средна цена за индустриален потребител	Средна цена за битов потребител
Германия	0.05516	0.07357
Дания		0.07033
Гърция	0.04892	0.06702
Ирландия	0.04467	0.05101
Чехия		0.04599
България	0,03764	0,04458
Великобритания ¹		0.03848
Сърбия ²	0.03523	0.03823
Латвия	0.03235	0.04676

Либерализацията на енергийния пазар е ключ към решение за изграждане на ефективен енергиен сектор и нискоенергоемка икономика. За целта е необходимо:

1. Да се прекрати практиката за ползване на ценообразуването като инструмент на социалната политика;
2. Да спре изкупуването на завишени цени на ел.енергията от ТЕЦ с цел намаляване цената на топлоенергията, като по този начин се прехвърля тежестта върху потребителите на ел.енергия, вкл. битовите консуматори;
3. Да се премахне кръстосаното субсидиране на битовите потребители от бизнеса;
4. Да се преразгледат непазарните договори за изкупуване на ел.енергия;
5. Да се възприеме нова политика по прилагане изискванията на ЕС в областта на възобновяемите енергийни източници и мерките за борба с климатичните промени.

Всяко отлагане на проблемите в ценообразуването в енергийния сектор е предпоставка за все по-тежки икономически и социални сътресения в обществото в бъдещи периоди.

¹ Великобритания е голям производител на газ

² Латвия и Сърбия постигат тези ниски цени, поради преференциални договори с „Газпром“